

Staten svikter den maritime kulturen

MUSEUMS-POLITIKK

Per G. Norseng

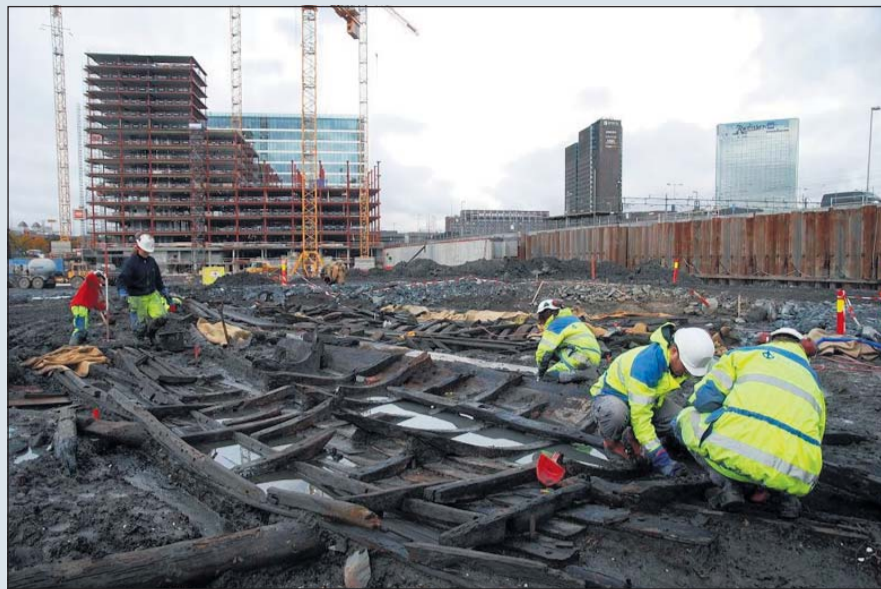

Norsk Maritimt Museum (Stiftelsen Norsk Sjøfartsmuseum) har fått mye oppmerksomhet de siste ukene. Mediedekningen har for det meste vært balansert og velinformert, men enkelte misforståelser om finansieringen av museet lever fremdeles, slik som i Aftenpostens sak 15. oktober hvor det virker som museet får det meste av sine tilskudd fra de maritime næringene.

Museet vårt er som de fleste norske museer en selveiende stiftelse med offentlige driftstilskudd. Vi har i alle år fått en del private prosjektmidler særlig fra rederiindustrien. Dette er nå satt i system gjennom det såkalte NMM Partners, der et stort antall aktører i ulike maritime næringer har gått sammen om å stille til rådighet cirka 35 millioner kroner over en femårsperiode mot 2014 til å bygge nye utstillinger i henhold til en omfattende fornyelsesplan for museet. Disse midlene er imidlertid øremerkede prosjektmidler, og kan ikke brukes til drift. De forutsetter at museet har en oppegående driftsorganisasjon med god faglig kapasitet og kompetanse.

Norsk Maritimt Museum er ikke bare et skipsfartsmuseum eller et museum for maritime næringer, men et museum for maritim kulturhistorie som blant annet har landsdekkende samlinger av tradisjonsbåter og andre minner om norsk kystkultur. Oslo kommune har likevel i nyere tid vært den desidert største bidragsyter til våre driftsbudsjetter, og bidrar i inneværende år med ni millioner kroner til museumsdriften, mot bare snaut 1,3 millioner fra Staten ved Kulturdepartementet. Samlet svarer dette til under halvparten av driftsutgiftene til våre museale oppgaver. Det er uvanlig lite sammenlignet med andre museer.

Statens vedvarende mangel på interesse for å støtte virksomheten vår er oppsiktsvekkende, både på bakgrunn av den betydning maritime næringer og maritim kultur har hatt og fremdeles har i dette landet, og på bakgrunn av de store oppgavene vi har på statens vegne i forvaltningen av kulturminner under vann. I tillegg til selve museumsvirksomheten forvalter vi statens eiendomsrett til skipsfunn og driver saksbehandling for staten i

SEILER SIN EGEN SJØ: Norsk Maritimt Museum utfører stadig større oppgaver for det offentlige uten å motta noen økonomisk kompensasjon, skriver direktør Per G. Norseng. Her graver museets arkeologer ut et skipsvrak i Bjørvika.

FOTO: SCANPIX/SJØFARTSMUSEET

spørsmål om kulturminner under vann i ti fylker. Til det får vi støtte fra Riksantikvaren, men langt mindre enn vi faktisk bruker, og enda mindre enn vi burde bruke. Vi

«Statens vedvarende mangel på interesse er oppsiktsvekkende»

foretar også arkeologiske utgravninger og dokumenterer og konserverer funn. Kostnadene til dette dekkes i prinsippet av offentlige og private tiltakshavere, men medfører også i tiltagende grad udekkede kostnader til å opprettholde tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

Dessuten gir denne rollen som undervannsarkeologisk ansvarsmuseum oss store ekstraoppgaver i selve museumsdriften med å ta vare på det enorme gjenstandsmaterialet som forvaltningsprosjektene nå avfører. Vi skal oppbevare det i våre magasiner for fremtidige generasjoner, forske på det og formidle ny kunnskap til publikum. Materialet er statens eiendom, men verken Kulturdepartementet eller Miljøverndepartementet gir oss fem flate øre for dette. Det er en stor økonomisk belastning for museet vårt, gir kummerlige forhold for det sterkt voksende antallet nye gjenstander og små muligheter for forskning og formidling. Tilsvarende funn gjort på tørt land blir derimot ivarettatt av universitetsmuseene, og kostnadene dekket av rette vedkommende – gjenstandenes eier Staten.

Det er blitt et tiltagende problem for oss at Staten gjennom Museums-

reformen helt har sett bort fra våre voksende statlige museale oppgaver og ikke gitt oss noen del i den betydelige økningen som store deler av den øvrige museumssektoren under Kulturdepartementet har fått i senere år. Vi hadde i det minste forventet at det var vår tur nå, etter den sterke vektleggingen av faglighet og forskning i de aller siste års museumspolitiske retningslinjer fra Staten. Men vi er blitt sørgelig skuffet igjen. Og det gjør ikke situasjonen bedre at Oslo kommune har lagt opp til en sterk reduksjon i støtten for 2011.

Norsk Maritimt Museum setter stor pris på prosjektstøtten fra partnerne våre i de maritime næringene. Men vår evne til å utnytte disse midlene godt til å bygge nye moderne utstillinger til beste for Oslos og hele landets befolkning og turistnæring, er nå alvorlig truet av sviktende offentlig driftsstøtte. Det er ikke bare arbeidsplassene våre som står på spill. Har Staten og Oslo kommune virkelig råd til å gå glipp av den muligheten til fornyelse og modernisering av publikumstilbudet vårt som vi er godt i gang med gjennom midler fra eget tomtsalg, og som vi vil videreføre med støtte fra våre partnere? Er ikke kystkulturen like viktig som bondekulturen i formidlingen av vår kultur- og næringshistorie, og sjømannen og fiskeren like viktig som odelsbonden?

Per G. Norseng,
museumsdirektør ved
Norsk Maritimt Museum
per.norseng@marmuseum.no

behandlingsmetode: gjennomsnittlig fem- seks år behandling fra en til fire ganger i uka, gjerne med terapeuten sittende og klienten liggende, hvor det arbeides med rekonstruksjon av barndommen, særlig gjennom fri assosiasjon, drømmetydning samt «overføring og motoverføring».

Selv om de fleste «psykodynamisk eller psykoanalytisk orienterte terapeuter» i dag avviker mye fra den klassiske analysen, er kritikken av metoden fortsatt både relevant og viktig. Den klassiske praksisen eksisterer ennå, begrepsapparatet lever videre, store deler av metoden gjør det også, og mange av terapeutene beklager at det ikke er tid og økonomi i dagens Helse-Norge til å

arbeide mer i tråd med den klassiske modellen.

Både sunne mennesker med ubetydelige problemer og mennesker med psykiske lidelser har vrangforestillinger om at problemene skyldes en ulykkelig barndom som må rekonstrueres for at de skal komme seg videre. Mange tror også, feilaktig, at innen terapi gjelder regelen om «jo mer dess bedre».

I og med at mange *psykodynamisk orienterte korttidsterapeuter* er dyktige og empatiske behandlere, høster de på noen områder gode resultater – omtrent som andre korttidsterapeuter. De seks skriver at noen pasienter kommer til langtids-

terapi fordi de ikke er hjulpet gjennom korttidsterapi. Men det går faktisk en strøm av klienter den andre veien også. At mange pasienter med tung psykisk sykdom kan få bedre hjelp gjennom omfattende og langsiktige opplegg – gjerne kombinasjoner av medikamentell behandling, langsiktig psykoterapi, opphold på dagavdelinger, sosial og praktisk rådgivning – enn gjennom kun korttidsterapi er utmerket, vel dokumentert og lett å enes om.

Mange psykoterapeuter som arbeider slik, har en «psykodynamisk orientering». Men det er villedende når de seks utlegger dette som et forsvar for *psykoanalytisk behand-*

ling. Klassiske psykoanalytikere har tradisjonelt holdt seg med velfungerende og velstående klienter, og har ennå ikke klart å dokumentere verdien av den behandlingen de gir på noen troverdig måte.

Jon Lund Hansen,
psykolog
jon.lund.hansen@de4.no

Sørensens åtte punkter

TOTALITARISME

Håvard Nilsen

Øystein Sørensen hevder i Klassekampen 21. oktober at jeg ikke har gjengitt hans definisjon på totalitære ideologier og totalitære bevegelser, men i stedet lansert min «egen, frie gjengivelse», med «mildt sagt betydelige utelatelser». Dette er ikke korrekt, og jeg er forbauset over at Sørensen påstår dette. Som enhver kan kontrollere ved å sammenligne bokens sider 41–42 og utdypningen på sidene 43–45 med min artikkel, gjengir jeg Sørensens åtte definerende punkter på en totalitær ideologi tilnærmet ordrett, og fyllestgjørende. Sørensen gir i sitt tilsvarende inntrykk av at jeg har utelatt flere dimensjoner ved hans definisjon, men det er heller ikke riktig. De punktene han refererer til er ikke del av definisjonen på åtte nummererte punkter.

Det er riktig at Sørensen nevner Thomas Jefferson og John Adams en enkelt gang i sin bok, i denne setningen: «Lenin og Mao var noe ganske annet enn John Adams og Thomas Jefferson» (side 246). Han mener dette beviser at han selvfølgelig ikke tenker på dem i sin definisjon av det totalitære. Likevel passer de i definisjonen på åtte punkter. Nå var jeg aldri i tvil om at Sørensen rent personlig ikke mener at verken Thomas Jefferson eller Gunnar Sønsteby er totalitære, det er ikke poenget. Min innvending går på at jeg ikke tror man kan lage en huskeliste over kjennetegn på en bestemt «mentalitet» for derigjennom å rangere historiens helter og skurker, og det gjør ikke saken bedre at Sørensen i sitt tilsvarende nevner fire punkter til, i tillegg til de åtte som står nummerert som definisjon i boken. Problemet er hele tanken om at det skal være mulig å sirkle inn «en totalitær mentalitet» i deskriptive trekk, som skal gjelde både for diktere og diktatorer, folkelige bevegelser og statsledere, *kontekstløst til alle tider*. Dette er en variant av totalitarismens idéhistorie som er forsøkt før, uten hell. Sørensens bok gjentar svakheter fra en diskreditert idéhistorisk tradisjon.

Sørensen hevder nå at «det er høyst legitimt både å drømme om en bedre verden, og å forsøke å skape en verden som er bedre enn den vi har». I boken er imidlertid dette et gjennomgående mistenkelig trekk ved «totalitære tenkere» som Sørensen bruker mye plass på å fremheve. Det er nesten umulig å se forskjell på «den totalitære mentalitet» og «den revolusjonære mentalitet» i Sørensens bok, og derfor passer hans definisjon også både på gutta på skauen og grunnlovsfedrene. At han selv personlig ikke mener dette, er ikke en svakhet ved min kritikk, men ved hans åtte punkter.

Håvard Nilsen,
historiker og daglig leder i Res Publica
hvard.nilsen@respublica.no